

XXI. MEZINÁRODNÍ KOLOKVIUM O REGIONÁLNÍCH VĚDÁCH. SBORNÍK PŘÍSPĚVKŮ.

21ST INTERNATIONAL COLLOQUIUM ON REGIONAL SCIENCES. CONFERENCE PROCEEDINGS.

Place: Kurdějov (Czech Republic)
June 13-15, 2018

Publisher: Masarykova univerzita, Brno

Edited by:

Viktorie KLÍMOVÁ

Vladimír ŽÍTEK

(Masarykova univerzita / Masaryk University, Czech Republic)

Vzor citace / Citation example:

AUTOR, A. Název článku. In Klímová, V., Žítek, V. (eds.) *XXI. mezinárodní kolokvium o regionálních vědách. Sborník příspěvků*. Brno: Masarykova univerzita, 2018. s. 1–5. ISBN 978-80-210-8969-3.

AUTHOR, A. Title of paper. In Klímová, V., Žítek, V. (eds.) *21st International Colloquium on Regional Sciences. Conference Proceedings*. Brno: Masarykova univerzita, 2018. pp. 1–5. ISBN 978-80-210-8969-3.

Publikace neprošla jazykovou úpravou. / Publication is not a subject of language check.

Za správnost obsahu a originalitu výzkumu zodpovídají autoři. / Authors are fully responsible for the content and originality of the articles.

© 2018 Masarykova univerzita

ISBN 978-80-210-8969-3

ISBN 978-80-210-8970-9 (online : pdf)

KVALITA MÍSTA JAKO VYJÁDŘENÍ OBJEKTIVNÍ DIMENZE KVALITY ŽIVOTA

Quality of place as an expression of the objective dimension of quality of life

FRANTIŠEK MURGAŠ

*Katedra geografie Department of geography
Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická Faculty of Science, Humanities and Education
Technická univerzita v Liberci Technical University of Liberec
✉ Universitní nám. 1, 461 17 Liberec, Czech Republic
E-mail: frantisek.murgas@tul.cz*

Anotace

V příspěvku se zabýváme jedním z důležitých geografických pojmů, kterým je místo. Cílem příspěvku je nastínit konceptualizaci kvality místa ve vztahu ke kvalitě života a její aplikace na hierarchické úrovni kraje. Termín „kvalita místa“ je navržen pro označení objektivní, prostorové dimenze kvality života, tak, jak se pro označení subjektivní dimenze běžně používá termín „spokojenost se životem“. Kvalita života je chápána jako dobrý život prožívaný na dobrém místě, přičemž místo je považováno za dobré, když je vhodné pro prožívání dobrého života. Mezinárodní měření kvality života - ať už je publikují instituce, nevládní organizace, součásti univerzit, think-tanky nebo soukromé subjekty - jsou měřením zemí z hlediska jejich kvality místa. Tento přístup je aplikován na příkladu Libereckého kraje. Potvrdilo se, že diferenciací pohody mužů a žen je odlišná od diferenciací kvality místa. Zlepšování kvality života jako jeden z hlavních cílů veřejné politiky může být úspěšné jenom za předpokladu, že bude zaměřeno na zlepšování kvality míst.

Klíčová slova

kvalita života, kvalita místa, dobrý život, dobré místo

Annotation

In the paper we deal with one of the important geographic terms, which is the place. The aim of the paper is outlining conceptualization of the quality of the place in relation to the quality of life and its application at hierarchical level of region. The term „quality of place“ is proposed to designate the objective, spatial dimension of quality of life, as a term „satisfaction with life“ is commonly used to describe a subjective dimension. The quality of life is understood to be a good life spent in a good place, where the place is considered good when it is suitable for living a good life. International measurements of quality of life - whether they are published by public institutions, non-governmental organizations, universities or think tanks or private entities are the repercussion of measuring of countries in terms of their quality of place. This approach is applied to the example of the Liberec region. It has been confirmed that the differentiation of well-being of men and women differs from the differentiation of the quality of the place. Improving quality of life as one of the main objectives of public policy can be successful only if it focuses on improving the quality of places.

Key words

quality of life, quality of place, good life, good place

JEL classification: I31, O15

1. Úvod

Pojem „místo“ je jedním z klíčových termínů současné humánní geografie, lze jej chápat jako člověkem transformovanou část zemského povrchu (Henderson, 2009). Místo je důležité „samo o sobě“ nebo vztahené k jiným pojmům, např. prostor nebo kvalita, v tom případě je konceptualizováno jako „kvalita místa“, v případě dobré kvality vystupující jako „dobré místo“. Kvalita života je jedním z konceptů, kterými se společnost

v současném období pozdní moderny usiluje o uchopení a explanaci sociální a ekonomické reality. S pojmem „kvalita“ úzce souvisí pojem „hodnocení“, jiným vyjádřením kvality je jakost (Murgaš, 2012). Když mluvíme o kvalitě života, vždy máme na mysli hodnocení, jak dobrý je život. Svůj život lidé hodnotí pozitivně, důkazem toho je skutečnost, že sebevraždu páchá jenom relativně málo lidí.

Výrazným rysem kvality života je její dichotomie, kvalita života se týká jednotlivce, a zároveň celé společnosti. Zároveň má dvě hlavní části, nazývané dimenze. Strukturu dimenzí, domén a indikátorů s příklady uvádíme v tabulce 1.

Tab. 1: Struktura dimenzí, domén a indikátorů kvality života

Hierarchie	Charakteristika	Příklady
Dimenze	seskupení domén	pohoda, kvalita místa
Domény	seskupení indikátorů	Demografická, životní prostředí, vzdělání, vybavenost
Indikátory	jednotlivé proměnné	střední délka života, emise rozvodovost, generativita

Zdroj: upravené podle Murgaš a Klobučník (2016)

Dimenze jsou dvě – subjektivní a objektivní. Dělí se na domény, které jsou seskupením proměnných, nazývaných indikátory nebo je tvoří přímo indikátory. Subjektivní dimenzi představuje hodnocení vlastního života, které dokáže každý člověk. Data o subjektivní dimenzi jsou primární data, zjišťované v dotazníkovém šetření. Objektivní dimenzi tvoří vnější, geografické prostředí, ve kterém člověk žije svůj život. Vnější prostředí má podobu fyzického prostoru, data o objektivní dimenzi jsou získávána ze statistických zdrojů, jsou to sekundární data. Spokojenost s vnějším prostředím je možné získávat dotazníkovým šetřením. Kvalita života, spokojenost se životem, pohoda nebo štěstí nejsou jediné termíny, které vědci používají pro hodnocení života. Dalšími používanými termíny pro subjektivní dimenzi jsou blahobyt (Večerník, 2016), osobní pohoda (Veenhoven, 2009; Vittersø, 2016), pohoda (Calestani, 2009; Kearns a Andrews, 2010), spokojenost se životem (Sirgy, 2012), subjektivní kvalita života (McCrea et al., 2011) nebo štěstí (Křivohlavý, 2013; David et al., 2013), přičemž většina autorů tyto termíny považuje za synonyma. S tím nelze souhlasit, protože nelze ztotožňovat ani zaměňovat jednotlivé hierarchické úrovně.

Ve zkoumání objektivní dimenze kvality života něco jako nejčastěji používaný termín neexistuje, a proto se pro ni používají termíny jako objektivní pohoda (D'Acci, 2014; Western, Tomaszewski, 2016), ekonomická pohoda (Fox, 2012), nebo pohoda národů (Veenhoven, 2014). Britský statistický úřad používá pojem „národní pohoda“ (Beaumont, 2011). Konceptualizace kvality života je popsána v řadě prací (Phillips, 2006; Rapley, 2008), z českých a slovenských autorů se o konceptualizaci pokoušeli Heřmanová (2012), Murgaš (2012, 2016), Andráško (2016).

2. Cíl a metody

Cílem příspěvku je nastínit konceptualizace kvality místa ve vztahu ke kvalitě života, konkrétně k její prostorové, objektivní dimenze kvality života. Kvalita místa je aplikována na hierarchické úrovni Libereckého kraje.

Kvalitě života jako studiu `dobrého života` se věnují různé vědní disciplíny. Důvodem, proč se jí má zabývat geografie je její zaměření na *prostor*. S tím úzce souvisí fenomén *dobrého místa* (McCann, 2004) jako místa, ve kterém je v různé míře prožívaný *dobry život* (Veenhoven, 2014). „Místo obecně je centrálním konceptem humánní geografie“ (Henderson, 2009, s. 539). Z toho důvodu pro objektivní dimenzi zaměřenou na prostor se používá označení *kvalita místa* (Trip, 2007; Burton, 2014; Murgaš a Klobučník, 2016), Dobrým místem mohou být sídla, regiony všech hierarchických úrovní včetně přeshraničních euroregionů (Böhm, 2014) nebo státy.

V konceptualizaci kvality života vycházíme z těchto premis:

- Kvalita života se týká života člověka. Vzniká v procesu vývoje dítěte, zaniká smrtí člověka. Hodnotit svůj život dokáže každý člověk, který je schopný uvědomování si sebe sama.
- Když hodnotíme kvalitu svého života, hodnotíme *spokojenost s ním*. Vyjádřením spokojenosti je *pohoda* (well-being) nebo její opak – *nepohoda* (ill-being). Pohodu chápeme jako synonymum dobré spokojenosti se životem.
- Referenčním bodem, ke kterému je vztažen koncept kvality života, je pojem *dobry život*, prožívaný na *dobrem místě*.

- Kvalita života je holistická, tvoří ji dvě dimenze: subjektivní (pohoda, well-being) a objektivní (kvalita místa, quality of place).
- Kvalita života je dichotomická, kromě toho, že je zároveň subjektivní i objektivní, týká se jednotlivce i celé společnosti. Je cílem i cestou k dosažení tohoto cíle.
- Dichotomie kvality života se projevuje i v přístupech ke kvalitě života. V *deskriptivním přístupu* je zachycen existující stav, v *preskriptivním přístupu* jde o žádoucí stav. *Dynamický přístup* vyjadřuje vývoj kvality života, *statický přístup* se jí zabývá v daném časovém období.
- Dimenze subjektivní je považována za důležitější z obou dimenzí, zjišťuje se anonymním dotazníkovým průzkumem. Dimenze objektivní se zjišťuje ze statistických dat, hodnotit kvalitu místa ale lze dotazníkovým šetřením.
- Existují důkazy o tom, že lidé s vysokou kvalitou života mají lepší zdraví, žijí déle, jsou více kreativní a mají lepší vztahy s jinými lidmi (Hamplová, 2015).
- Klíčovými pojmy kvality života jsou *pohoda* ve významu „stupeň spokojenosti se životem“ a *místo* ve významu „stupeň jeho [toho místa] kvality“.
- V kvantifikaci spokojenosti se životem nebo pohody je nejčastějším hodnocením označení jedné z hodnot 0 až 10, kdy nula znamená nejnižší možnou hodnotu a deset nejvyšší možnou hodnotu. Tato škála je známá jako Cantrilova škála. Dalšími možnostmi jsou výběr jedné z pěti nebo sedmi možností Likertovy škály.
- Kvalita života není ekonomická kategorie, nemůže růst nebo klesat, může se jenom zlepšovat nebo zhoršovat. Tomu odpovídá i zaužívaný anglický termín pro pozitivní změny v kvalitě života – *improving*.
- Šťěstí není synonymem kvality života ale krátkodobý a velmi intenzivní pocit radosti, který přináší dosažení náročného cíle. Chápeme jej jako nejvyšší dosažitelnou pohodu. Na Cantrilově škále 0 – 10 štěstí představuje nejvyšší hodnocení deset, na sedmi stupňové Likertově škále nejvyšší hodnocení sedm.

Tab. 2: Domény a indikátory kvality života použité vybranými autory pro její měření

Autor	Len Doyal, Ian Gough	Amartya Sen	Martha Nussbaum	Silvia Staub- Bernasconi
Teorie	Teorie lidských potřeb	Teorie schopností	Teorie schopností	Řízení lidského života
Rok	1991	1993	2000	2007
Indikátory / Domény	Nutriční jídlo a čistá voda	Podpora zdraví	Fyzické schopnosti (žití dlouhého života, tělesné zdraví, tělesná integrita)	Fyzické zdroje
	Bezpečné bydlení	Výživa		Socio-ekonomické zdroje
	Nerizikové pracovní prostředí	Mobilita		Socio-kulturní zdroje
	Bezpečný porod	Šťěstí	Mentální schopnosti (smysly, představivost, myšlení, emoce, péče, láska)	Socio-ekologické zdroje
	Přiměřená zdravotní péče			Schopnost získávat znalosti
	Signifikantní primární vztahy	Respekt sebe sama		Symbolické zdroje
	Fyzická bezpečnost	Účast na komunitním životě	Sociální schopnosti (vztahy s jinými, politická kontrola, společný život, soc. základy sebeúcty, uznání jiných, hry)	Kompetence jednat
	Ekonomické zajištění			Sociální pozice
	Přiměřené vzdělání	Veřejné působení		Participace v soc. systémech

Zdroj: Upravené podle Spatscheck (2017)

Důležitou součástí zkoumání kvality života je její měření. Spatscheck (2017) uvádí přehled přístupů k měření kvality života, jejichž autoři zastupují různorodou vědeckou orientaci (tab. 2).

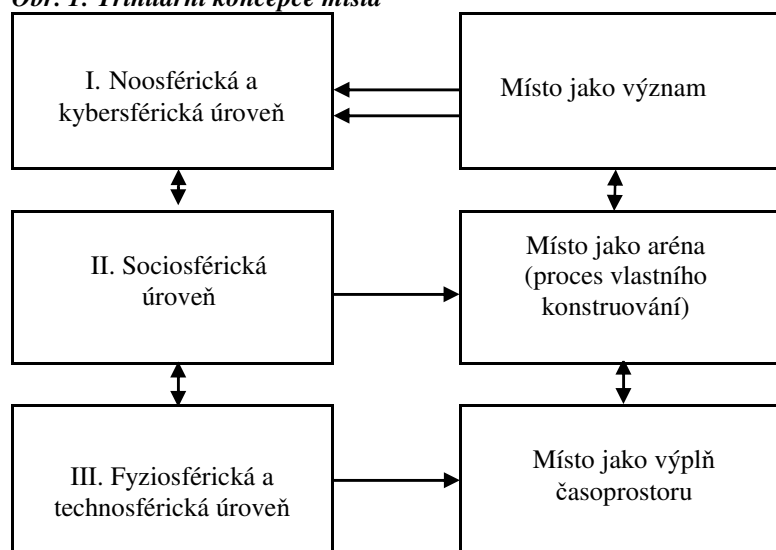
Mezi premisemi uvádíme konstatování, že referenčním bodem, ke kterému je vztažen koncept kvality života, je pojem *dobrý život* (Ferriss, 2010; Michalos a Robinson, 2012; Veenhoven, 2009, 2014; Widmer, 2014), vztažený k subjektivní dimenzi kvality života, prožívaný na *dobrém místě*, které je vztaženo k objektivní dimenzi kvality života. Z aspektu dobrého života je i definice kvality života - „stupeň, v jakém se prolínají různé standardy dobrého

života“ (Veenhoven, 2014: 5265). V klasickém chápání, čerpajícím z Aristotela, dobrý život vycházel z morálních principů. V současném období pozdní moderny není shoda na tom, co je to dobrý život. Někteří autoři za dobrý život považují štěstí, charakterizované „snahou o pohodlí, potěšení a bohatství ve formě hmotného zboží“ (Widmer, 2014), podle Csikszentmihalyi (2015) dobrým životem je plynutí (flow) jako optimální zážitek.

Podle jiného názoru dobrý život je spojený s dobrou společností, její vytvoření je klíčem k dobrému životu. Otázkou je, jestli pro dobrou společnost je nutná existence sociálního státu (Ferriss, 2010). „Utváření“ dobrého života prostřednictvím dobré společnosti je přístup shora dolů. Přístup zdola nahoru na druhé straně znamená vytváření podmínek pro dobrý život. Nabízí jej nejen tradice všech velkých světových náboženství ale i poznatky psychologie (Murgaš a Klobučník, 2016). K nejdůležitějším patří poznání faktorů určujících zdroje pohody. Padesát procent pohody je determinovaných genetiky, čtyřicet procent zdrojů představují cílené aktivity, tvořené širokou varietou každodenních aktivit lidí a pouze z deseti procent je pohoda ovlivňovaná fyzickým prostředím a demografickými a sociálními charakteristikami regionů, ve kterých lidé žijí (Lyubomirsky et al., 2005). Vnější prostředí s jeho charakteristikami a vybaveností tvoří kvalitu místa. I když jeho vliv na kvalitu života není velký, na druhé straně není ani zanedbatelný.

Konceptu místa je v geografii věnovaná pozornost. Matlovič a Matlovičová (2006) citují Harveye (1996: 298): „Narůstá význam kvalitativních aspektů místa, zejména význam kvality života v místě, ale i význam tvorby image a marketingu místa... Místa se musí prodávat jako dobrá místa pro život, práci a investování“. Matlovič (2007) představuje trinitární koncepci místa se třemi úrovněmi sfér (obr. 1). „První podstatou místa je výplň části časoprostoru, která má charakter unikátní kombinace fyzikogeograficko sférických, sociosférických a technosférických komponentů [...] Druhou podstatou místa je aréna (proces) vlastního sociálního konstruování a formování se každodenních událostí. Třetí podstatou místa je význam, resp. nositel multiplikativních významů (smyslů, identit) – přičemž může jít o identity individuální, skupinové, regionální, národní, civilizační nebo univerzální (není teda vázané na některou z mírek zkoumání), Matlovič (2007: 17).

Obr. 1: Trinitární koncepce místa

Zdroj: Upravené podle Matlovič (2007)

Pro označení vnější, objektivní dimenze kvality života Murgaš a Klobučník (2016) navrhují pojem „kvalita místa“. Kvalitu místa lze definovat jako „emocionální a kognitivní hodnocení vnějších, prostorově diferencovaných hmotných a nehmotných podmínek pro prožívání kvality života“.

Podle Andrewse (2001: 207) „Kvalita místa je souhrnný ukazatel faktorů vnějšího prostředí, které přispívají ke kvalitě života.“ Reilly a Renski (2008) konstatují, že kvalita místa je „veřejné dobro“ (public good) které je faktorem ekonomického rozvoje.

Ve veřejném diskurzu je kvalita života, stejně jako štěstí mylně spojována s prosperitou. Mylně proto, protože v počátcích zkoumání kvality života se ukázalo, že růst prosperity v šedesátých letech minulého století nepřinesl růst spokojenosti se životem, někdy dokonce přinesl pokles. Toto poznání se stalo známým podle amerického ekonomy Richarda Easterlina jako Easterlinův paradox (Murgaš, 2012). Růst prosperity přináší zlepšování kvality života jenom pro lidi s nejnižšími příjmy, po dosažení určité hranice, specifické pro každou zemi se kvalita života přestane zlepšovat. Hamplová (2015) pro Českou republiku udává tuto hranici na úrovni čistého měsíčního příjmu čtrnáct tisíc korun na osobu.

Existenci kvality místa jako samostatné části kvality života odůvodňuje skutečnost, že ji lze samostatně měřit, nezávisle na měření pohody, a to dvěma způsoby. Prvním je metoda interview, kdy se vzorky obyvatel ptáme na jejich spokojenost s daným místem, zpravidla sídlem. Tím se získávají primární data. Druhým způsobem lze identifikovat z dostupných statistických dat ty, které považujeme za charakteristiky kvality místa. Někdy jsou to data o vybavenosti zkoumaného místa. Murgaš a Klobučník (2016) měřili kvalitu místa ve všech šest tisíc dvě stě padesát jednom sídle České republiky tak, že z dostupných statistických dat identifikovali ty, které podle nich tvoří 'zlatý standard kvality života'. Je to deset indikátorů: (i) sebevraždy, (ii) střední délka života při narození – muži, (iii) střední délka života při narození – ženy, (iv) úmrtnost, (v) porodnost, (vi) rozvodovost, (vii) vzdělanost, (viii) nezaměstnanost, (ix) emisní bilance a (x) generativita. Generativitou podrobně diskutuje Murgaš (2016). Z úrovně sídel byly vypočteny hodnoty okresů a z nich hodnoty krajů (tab. 3, sloupec Hodnota 2016)

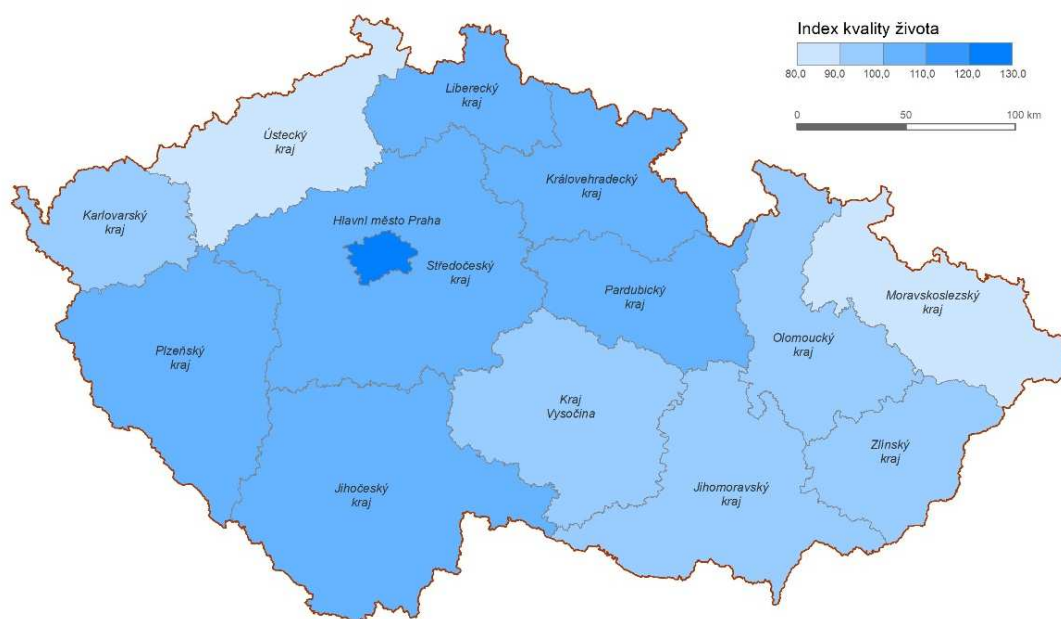
Určitým nedostatkem zkoumání a kvantifikace kvality života ať už v podobě spokojenosti se životem nebo spokojenosti s kvalitou místa je, že vyjadřuje pouze okamžitý stav, platný v čase sběru dat. Tento handicap je možné do určité míry odstranit opakováním výzkumu nebo použitím dat z různých měření. Pravděpodobně prvním měřením kvality života v České republice bylo měření Mederlyho et al. (2004) za roky 1990 – 2001. Regionální index kvality života, který ztotožnili s Human Development Indexem, autoři zkoumali na úrovni krajů v doménách: (i) Předpoklady pro dlouhý a zdravý život, (ii) Předpoklady pro tvořivý život s dostatečným vzděláním, (iii) Předpoklady pro přiměřenou životní úroveň. Hodnoty jejich Regionálního indexu jsou ve sloupci „Hodnota 2004“ v tab. 3 a graficky na obr. 2. Sloupec „Hodnota 2016“ v tab. 3 a obr. 3 vyjadřují data publikovaná Murgašem a Klobučníkem (2016).

Tab. 3: Regionální index kvality života v krajích v procentech průměru ČR

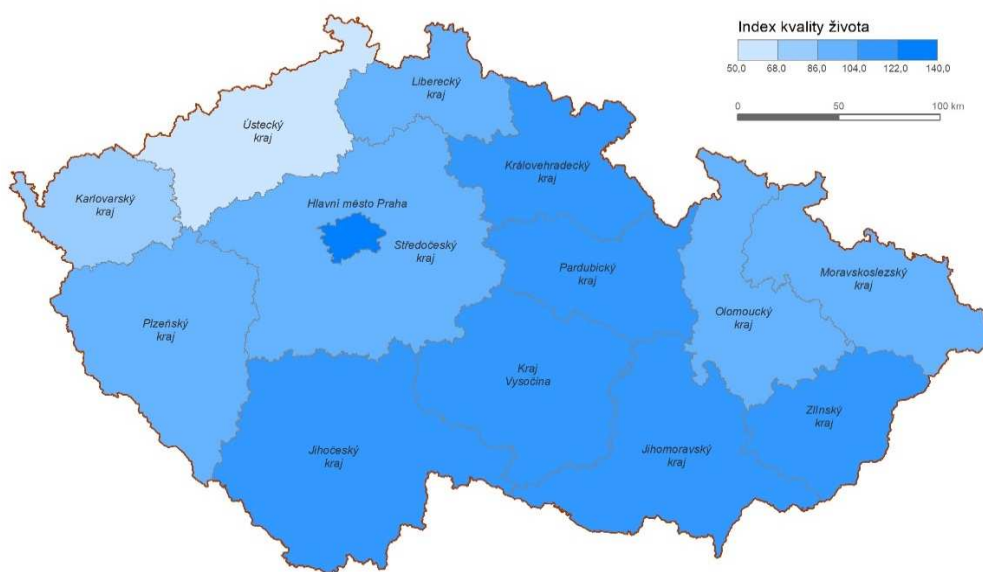
Kraj	Hodnota 2004	Hodnota 2016
Praha	122,0	137,2
Jihočeský	106,5	105,9
Královehradecký	105,2	107,3
Středočeský	104,7	96,3
Plzeňský	103,6	91,2
Liberecký	101,5	95,8
Pardubický	100,0	104,6
Vysočina	99,4	119,2
Jihomoravský	97,9	110,8
Olomoucký	95,8	99,6
Zlínský	95,5	106,4
Karlovarský	94,4	68,6
Ústecký	86,5	58,7
Moravskoslezský	80,6	89,9

Zdroj: autor podle Mederly et al. (2004) a Murgaš a Klobučník (2016)

Měření Mederlyho et al. (2004) a Murgaše a Klobučníka (2016) není možné automaticky srovnávat, protože použily odlišné indikátory. To, co srovnávat možné je, je struktura krajů v obou měřeních. Na základě toho lze vyslovit následující konstatování: Rozdíl mezi Prahou jako krajem s nejvyšší hodnotou a Moravskoslezským krajem jako krajem s nejnižší hodnotou v měření z roku 2004 je 41,4. Rozdíl mezi Prahou a Ústeckým krajem v měření z roku 2016 je 78,5.

Obr. 2: Prostorová diferenciacie Regionálního indexu kvality života v krajích ČR v roce 2004

Zdroj: podle Mederly et al. (2004)

Obr. 3: Prostorová diferenciacie Regionálního indexu kvality života v krajích ČR v roce 2016

Zdroj: upravené podle Murgaš a Kloučník (2016)

3. Výsledky

Kvalitu místa, jak jsme ji popsali v předchozím textu, jsme aplikovali ve zkoumání pohody a kvality místa v Libereckém kraji. Výzkum probíhal v březnu až květnu 2017, zúčastnilo se ho dvě stě dvacet sedm osob, z toho sto jeden mužů a sto dvacet šest žen. Dosažené výsledky jsou v tabulce 4. Plyne z ní, že hodnoty spokojenosti se životem, měřené na škále 0 - 10 se na hierarchické úrovni kraje liší, a to u mužů i u žen, přičemž v hodnocení kvality místa je rozdíl mezi muži a ženami výrazný. Tato skutečnost odůvodňuje konstatování o smysluplnosti zkoumání a kvantifikaci kvality místa. Průměrné hodnoty spokojenosti se životem i kvality místa v Libereckém

kraji jsou vyšší, než jaké za tento kraj udávají Murgaš a Klobučník (2016). Podle nich kvalita místa v tomto kraji byla 5,07, nejvyšší hodnotu dosáhla Praha (7,26).

Tab. 4: Hodnoty spokojenosti se životem a s kvalitou místa v Libereckém kraji v roce 2017

	Muži	Ženy	Průměr
Spokojenost se životem	7,57	7,25	7,41
Kvalita místa	8,36	6,88	7,62

Zdroj: vlastní zpracování

Tím, že kvalita života se dostala do veřejného diskurzu, stala se nástrojem a zároveň cílem veřejné politiky. Ukazuje se, že vliv kvality místa na spokojenost se životem není velký, platí to ale jen pro země s kvalitní veřejnou politikou, se kterou jsou občané spokojeni. Zlepšování kvality života jako jeden z hlavních cílů veřejné politiky může být úspěšné jenom za předpokladu, že bude zaměřeno na zlepšování kvality míst.

Závěr

Cíl příspěvku byl popsán jako nástin konceptualizace kvality místa ve vztahu ke kvalitě života, konkrétně k její prostorové, objektivní dimenze kvality života. Konceptualizace kvality místa měla být aplikována na mezo úrovni Libereckého kraje.

Konceptualizace kvality místa byla nastíněna jako objektivní dimenze kvality života, kterou lze kvantifikovat dvěma způsoby. Prvním je měření indikátorů, kterými jsou data ze statistických šetření, uvedený způsob použili Murgaš a Klobučník (2016). Druhým způsobem měření je zjišťování kvality místa v dané lokalitě v podobě zjišťování spokojenosti se životem v sídle. Toto zjišťování mělo podobu dotazníkového šetření v sídlech na území Libereckého kraje v roce 2017. Ukázalo se, že hodnota kvality sídel v tomto kraji jako dobrých míst pro život je vysoká.

Literatura

- [1] ANDRÁŠKO, I. (2016). *Kvalita života v městách. Východiská, přístupy, poznatky*. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 978-80-210-8269-4.
- [2] ANDREWS, C. J. (2001). Analysing Quality-of-Place. *Environment and Planning B: Planning and Design*. Vol. 28, pp. 201-217. ISSN 1472-3417.
- [3] BEAUMONT, J. (2011). *Measuring National Well-being: A discussion paper on measures*. [online]. [cit. 27. 2. 2018]. Dostupné z: http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/20160106195224/http://www.ons.gov.uk/on_s/dcp17176_6_240726.pdf.
- [4] BÖHM, H. (2014). Comparison of Governance Forms for Cross-Border Co-operation within the EU. *The Journal of Cross-border Studies in Ireland*, s. 36 – 51. ISBN 978-1-906444-30-3.
- [5] BURTON, M. (2014). Quality of Place. In A.C. Michalos (Ed.), *Encyclopaedia of quality of life and well-being research*, pp. 5312–5314. Dordrecht: Springer. ISBN 978-94-007-0752-8.
- [6] CALESTANI, M. (2009). 'Suerte' (Luck): Spirituality and Well-Being in El Alto, Bolivia. *Applied Research Quality Life*, vol. 9, no. 4, pp. 47–75. ISSN 1871-2584. DOI: 10.1007/s11482-009-9067-9.
- [7] CSIKSZENTMIHALYI, M. (2015). *Flow - O štěstí a smyslu života*. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0918-8.
- [8] D'ACCI, L. (2014). Well-being and progress measurement. In Michalos, A. C. (Ed.), *Encyclopaedia of quality of life and well-being research*, 2014, 7062–7070. Dordrecht: Springer. ISBN 978-94-007-0752-8.
- [9] DAVID, S. A., BONIWELL, I. a CONLEY AYERS, A. (eds) (2013). *The Oxford Handbook of Happiness*. Oxford: Oxford University Press. ISBN 978-0-19-871462-0.
- [10] FERRIS, A. L. (2010). *Approaches to Improving the Quality of Life. How to Enhance the Quality of Life*. Dordrecht: Springer. ISBN 978-80-481-9147-5.
- [11] FOX, J. (2012). The Economics of Well-Being. *Harvard Business Review*, [online]. [7. 1. 2018]. Dostupné z: <https://hbr.org/2012/01/the-economics-of-well-being>
- [12] HAMPLOVÁ, D. (2015). *Proč potřebujeme rodinu, práci a přátele. Štěstí ze sociologické perspektivy*. Praha: Fortuna Libri. ISBN 978-80-7321-947-5.
- [13] HENDERSON, G. (2009). Place. In Gregory, D., Johnston D., Pratt, G. & Watts, M. (eds.) *The Dictionary of Human Geography* (5th ed.). Chichester: Wiley-Blackwell, pp. 539-541. ISBN 978-1-4051-3288-6.
- [14] HEŘMANOVÁ, E. (2012). *Koncepty, teorie a měření kvality života*. Praha: Slon. ISBN 978-80-7419-106-0.
- [15] KEARNS, R. A. a ANDREWS, G. (2010). Geographies of Wellbeing. In Smith, S. J., Pain, R., Marston, S., Jones, J. P. III (eds.) *The SAGE Handbook of Social Geographies*, 2010, pp. 309-328. London: SAGE. ISBN 978-1-4129-3559-3. DOI: <http://dx.doi.org/10.4135/9780857021113>.
- [16] KRÍVOHLAVÝ, J. (2013). *Psychologie pocitů štěstí*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-8544-8.

- [17] LYUBOMIRSKY, S., SHELDON, K. M. a SCHKADE, D. (2005). Pursuing happiness: The architecture of sustainable change. *Review of General Psychology*, vol. 9, pp. 111–131. ISBN 1089-2680. DOI: 10.1037/1089-2680.9.2.111.
- [18] MATLOVIČ, R. (2007). Hybridná idiograficko-nomotetická povaha geografie a koncept miesta s dôrazom na humánnu geografiu. *Geografický časopis*, vol. 59, no. 1, pp. 3–22. ISBN 1335-1257.
- [19] MATLOVIČ, R. a MATLOVIČOVÁ, K. (2006). Koncept miesta vo vývoji geografického myslenia. In Kraft, S., Mičková, K., Rypl, J., Švec, P. a Vančura, M. (eds.): *Česká geografie v Evropském prostoru, sborník příspěvků XXI. Sjezdu České geografické společnosti*. České Budějovice: Jihočeská univerzita.
- [20] McCANN, J. E. (2004). 'Best Places': Interurban Competition, Quality of Life and Popular Media Discourse. *Urban Studies*, vol. 41, no. 10, pp. 1909–1929. ISSN 0042-0980.
- [21] McCREA, R., SHYY, T-K. a STIMSON, R. (2006). What is the Strength of the Link between Objective and Subjective Indicators of Urban Quality of Life? *Applied Research in Quality of Life*, vol. 1, no. 1, pp. 79-96. ISSN 1871-2584.
- [22] MEDERLY, P., TOPERCER, J. a NOVÁČEK, P. (2004). *Indikátory kvality života a udržitelného rozvoje: kvantitativní, vícerozměrný a variantní přístup*. Praha: UK, Fakulta sociálních věd. ISBN 80-239-4389-8.
- [23] MICHALOS, A. C. a ROBINSON, S. R. (2012). The Good Life: Eighth Century to Third Century BCE. In K. C. Land, A. C. Michalos, M. J. Sirgy (eds.) *Handbook of Social Indicators and Quality of Life Research*, pp. 23-62. Dordrecht: Springer. ISBN 978-94-007-2421-1.
- [24] MURGAŠ, F. (2012). *Prostorová dimenze kvality života*. Liberec: Technická univerzita v Liberci. ISBN 978-80-7372-931-8.
- [25] MURGAŠ, F. (2016). Geographical Conceptualization of Quality of Life. *Ekológia (Bratislava)* vol. 35, no. 4, pp. 309-319. ISSN 1335-342X.
- [26] MURGAŠ, F. a KLOBUČNÍK, M. (2016) Municipalities and Regions as Good Places to Live: Index of Quality of Life in the Czech Republic. *Applied Research in Quality Life*, vol. 11, no. 2, pp. 553–570. ISSN 1871-2584. DOI: 10.1007/s11482-014-9381-8.
- [27] PHILLIPS, D. (2006). *Quality of Life. Concept, Policy and Practice*. Oxon: Routledge. ISBN 978-0-415-3255-0.
- [28] RAPLEY, M. (2008). *Quality of Life Research*. London: SAGE. ISBN 978-0-7619-5457-6.
- [29] REILLY, C. J. a RENSKI, H. (2008). Place and Prosperity: Quality of Place as an Economic Driver. *Maine Policy Review*, vol. 17, no. 1, pp. 12 -25. ISSN 1064-2587.
- [30] SIRGY, M. J. (2012). *The Psychology of Quality of Life. Hedonic Well-Being, Life Satisfaction, and Eudaimonia*. 2nd ed. Dordrecht: Springer. ISBN 978-94-007-4405-9.
- [31] SPATSCHECK, CH. (2017). Quality of Life and Well-Being – Tasks for Social Work? *Sociální práce / Sociální práce*, vol. 17, no. 4, pp. 18-29. ISSN 1213-6204.
- [32] TRIPP, J. J. (2007). Assessing quality of place: a comparative analysis of Amsterdam and Rotterdam, *Journal of Urban Affairs*. Vol. 29, no. 5, pp. 501–517. ISSN 1467-9906. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9906.2007.00362.x>
- [33] VEČERNÍK, J. (2016). Opomíjené aspekty na pomezí ekonomiky a společnosti. In Večerník, J. (ed.) *Práce, hodnoty, blahobyť. České reálie v evropském kontextu*, pp. 11-20. Praha: Sociologický ústav AV ČR. ISBN 978-80-7330-295-5.
- [34] VEENHOVEN, R. (2009). Well-Being in Nations and Well-Being of Nations. Is there a Conflict between Individual and Society? *Social Indicators Research*, Vol. 91, no1, pp. 5-21. ISBN 0303-8300.
- [35] VEENHOVEN, R. (2013). Notions of the Good Life. In David, S. A., Boniwell, I., Conley Ayers, A. (eds.) *The Oxford Handbook of Happiness*. Oxford: Oxford University Press, pp. 161-173. ISBN 978-0-19-871462-0.
- [36] VEENHOVEN, R. (2014). Quality of Life (QOL), an Overview. In Michalos, A. C. (ed.) *Encyclopedia of Quality of Life and Well-Being Research*. Dordrecht: Springer, pp. 5265-5268. ISBN 978-94-007-0752-8.
- [37] VITTERSØ, J. (2016). The most important idea in the world: An introduction. In Vittersø, J. (ed.) *Handbook of eudaimonic well-being*, pp. 1-26. Dordrecht: Springer. ISBN 978-3-319-42445-3.
- [38] WESTERN, M. a TOMASZEWSKI, W. (2016). Subjective Wellbeing, Objective Wellbeing and Inequality in Australia. Zeeb H, ed. *PLoS ONE*, vol. 11, no 10. ISSN 016-3345. doi:10.1371/journal.pone.0163345.
- [39] WIDMER, M. (2014) Good Life, Theories of. In Michalos, A. C. (ed.) *Encyclopedia of Quality of Life and Well-Being Research*. Dordrecht: Springer, pp. 2589-2592. ISBN 978-94-007-0752-8.

Příspěvek byl zpracován v rámci grantu Projektu SGS FP 21258 2018 Technické univerzity v Liberci.